

90 YEARS
OF SEA FISHERIES
RESEARCH IN POLAND

SEA
FISHERIES
INSTITUTE
IN
GDYNIA

1 9 2 1 - 2 0 1 1

**Morski Instytut Rybacki w Gdyni
Zakład Ekonomiki Rybackiej**

MORSKA GOSPODARKA RYBNA W 2010 R.

Gdynia, czerwiec 2011

**Morski Instytut Rybacki w Gdyni
Zakład Ekonomiki Rybackiej**

MORSKA GOSPODARKA RYBNA W 2010 R.

Wykonano w ramach tematu E-235

Opracował zespół w składzie:

Stanisław Szostak - rozdz. I, tab. 10-14

Marcin Rakowski - tab. 1-6

Teresa Budny - tab. 7-9

Gdynia, czerwiec 2011

SPIS TREŚCI

I. WYNIKI GOSPODARKI RYBNEJ W 2009 R.	1
1. Flota rybacka	3
2. Połowy	5
3. Przetwórstwo.....	7
4. Handel zagraniczny	9
5. Rynek	11
6. Zatrudnienie	12
II. TABELE I RYSUNKI	
1. Flota rybacka w latach 2008 - 2010	15
2. Flota bałtycka według klas długości jednostek w latach 2008 - 2010.....	16
3. Wiek floty bałtyckiej w 2010 r. według klas długości.....	17
4. Liczba, pojemność i moc floty kutrowej według portów rejestracji w latach 2008 - 2010	18
5. Liczba, pojemność i moc floty łodziowej według portów rejestracji w latach 2008 - 2010	19
6. Jednostki wycofane z eksploatacji z wykorzystaniem pomocy publicznej w latach 2004 - 2010 z podziałem na klasy długości	20
7. Połowy według obszarów morskich oraz ważniejszych gatunków ryb i innych organizmów morskich w latach 2008 - 2010	22
8. Połowy na Bałtyku według rejonów połowowych i gatunków z podziałem na kutry i łodzie w 2010 r.....	24
9. Połowy łodziowe na zalewach według gatunków ryb w 2010 r.....	25
10. Wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego według grup wyrobów w zakładach przetwórczych zatrudniających 50 i więcej osób w latach 2009 – 2010.....	26
11. Import ryb i przetworów rybnych według grup towarowych i głównych gatunków w latach 2009 - 2010	28
12. Eksport ryb i przetworów rybnych według grup towarowych i głównych gatunków w latach 2009 - 2010	28
13. Przeciętna liczba zatrudnionych w gospodarce rybnej w latach 2009 - 2010.....	29
14. Przeciętna liczba zatrudnionych rybaków w latach 2009 - 2010.....	29

I. WYNIKI GOSPODARKI RYBNEJ W 2010 R.

Rok 2010 nie przyniósł znaczących zmian w polskim rybołówstwie. Za taką można by co najwyżej uznać wyraźny spadek połowów, ale fluktuacja ich wielkości, zwłaszcza na Bałtyku, jest w ostatnich latach zjawiskiem stałym. Decydują o tym warunki biologiczne na łowiskach, liczebność floty i decyzje administracyjne, wprowadzające różne ograniczenia i limity.

Drugi rok z rzędu Rada Ministrów UE uznała, że poprawił się stan stad dorszy bałtyckich i zatwierdziła wzrost limitu połowowego TAC o 15% dla stada wschodniego i o 9% dla stada zachodniego. Z drugiej jednak strony uznała, że pogorszył się stan zasobów ryb pelagicznych i dokonała redukcji TAC dla stada śledzia zachodniego o 16,5% i o 12% dla stada śledzia basenu centralnego. O 5% zmniejszono również TAC dla szprotów i łososi. Mimo to, dla żadnego z tych gatunków ryb przyznana Polsce kwota połowowa nie została wykorzystana.

W rybołówstwie dorszowym, najbardziej newralgicznym dla polskich rybaków, drugi rok z rzędu funkcjonował system tzw. trójpołówki, w którym 1/3 floty poławiała dorsze, a pozostałe 2/3 łowiła inne gatunki i otrzymywała rekompensaty finansowe. System ten zakończy się w 2011 r., podobnie jak i program złomowania statków rybackich z wykorzystaniem pomocy publicznej.

Rekompensaty finansowe dla rybaków za czasowe zaniechanie połowów dorszy są wypłacane ze środków unijnego Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”. Daje on możliwość skorzystania z olbrzymich środków przeznaczonych na restrukturyzację polskiego rybołówstwa, bowiem budżet Programu wynosi prawie 978,8 mln EUR. Program obejmuje dostosowanie floty rybackiej, modernizację jednostek, portów i przystani rybackich, zakładów przetwórczych, akwakulturę, a także działania okołorybackie, w których dużą rolę do spełnienia będą miały samorzady lokalne we współpracy ze środowiskiem rybackim.

Najważniejsze dane o gospodarce rybnej w 2010 r. przedstawiono syntetycznie w poniższej tabeli. Dla porównania pokazano w niej także dane z 2 lat poprzednich.

W 2010 r. zmiany wyników gospodarki rybnej miały różny przebieg. Połowy morskie znacznie spadły, zarówno bałtyckie, jak i dalekomorskie, łącznie o 41,3 tys. ton. W rybołówstwie dalekomorskim zintensyfikowano połowy w rejonie południowego Pacyfiku, ale jeszcze mocniej ograniczono eksploatację łowisk afrykańskich. Jego udział w połowach ogółem zmniejszył się nieco z 38% do 35,5%. Na Bałtyku wzrosły połowy wszystkich

głównych gatunków ryb, poza szprotami. Te ostatnie zmniejszyły się aż o blisko 26 tys. ton i to zdecydowało o ogólnym spadku połowów bałtyckich. Stało się tak przy mniejszym o 13 jednostek stanie zarejestrowanej tu floty.

Podstawowe wyniki gospodarki rybnej w latach 2008 – 2010.

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
POŁOWY (tys. ton)			
1. Połowy ogółem	126,2	212,1	170,8
w tym: dalekomorskie	31,5	80,7	60,7
bałtyckie	94,6	131,4	110,1
STAN FLOTY (na koniec roku)			
2. Liczba statków			
- flota dalekomorska ^{a/}	4	4	4
- flota kutrowa	197	161	146
- flota łodziowa	631	641	643
PRZETWÓRSTWO^{b/}			
3. Wielkość produkcji finalnej na lądzie (tys. ton)	371,5	355,3	390,0
4. Wartość produkcji finalnej na lądzie (mln zł) ^{c/}	4 374,3	5 241,8	5 600,0
HANDEL ZAGRANICZNY			
5. Import (tys. ton)	425,0	419,8	458,1
6. Eksport ogółem (tys. ton)	232,5	328,8	318,0
w tym: z lądu	180,2	209,9	235,2
z burt statków	52,3	118,9	82,8
7. Saldo obrotów (mln EUR)	- 63,8	-12,4	-88,9
RYNEK			
8. Dostawy rynkowe (tys. ton) ^{c/}	303,6	292,2	295,4
9. Spożycie na 1 mieszkańca (kg)			
- relacja pełna	13,3	12,8	12,9
ZATRUDNIENIE (tys. osób)^{c/}			
10. Zatrudnienie ogółem	26,5	27,4	27,8
w tym: połowy	2,7	2,5	2,4
przetwórstwo	18,1	18,8	19,3
handel	5,6	6,0	6,1
11. Zatrudnienie rybaków	2,7	2,5	2,4
w tym: w rybołówstwie dalekomorskim	0,2	0,2	0,1
w rybołówstwie bałtyckim	2,5	2,3	2,3

a/ Tylko wpisane do polskiego rejestru statków.

b/ Wyroby konsumpcyjne.

c/ Dane szacunkowe.

Dobrze rozwijało się przetwórstwo rybne. Przybyło kilka zakładów przetwórczych, a po spadku w 2009 r. ponownie zwiększyła się łączna wielkość produkcji. W dalszym ciągu rosły też przychody przetwórców ze sprzedaży wyrobów. Finalna produkcja wyrobów konsumpcyjnych zwiększyła się szacunkowo o prawie 10% i wyniosła około 390 tys. ton, a jej wartość wzrosła o 7%, do około 5,6 mld zł.

Całkowity import ryb i przetworów rybnych do Polski zwiększył się o 38,3 tys. ton (9,1%), a jego wartość (koszty zakupu), wskutek wzrostu cen na rynkach światowych, wzrosła w ponad trzykrotnie szybszym tempie (o 30,4%). Z kolei całkowity eksport ryb i przetworów rybnych był niższy o 10,8 tys. ton (3,3%), w wyniku znacznego spadku eksportu ryb z burt trawlerów dalekomorskich i kutrów bałtyckich. Jednak jego wartość (uzyskane wpływy) wzrosła o 21,6%. Eksport bezpośredni ze statków stanowił 26% eksportu ogółem pod względem ilości, natomiast w ujęciu wartościowym około 92% przypadało na eksport z lądu. Saldo obrotów handlu zagranicznego gospodarki rybnej w 2010 r. wskazuje na stratę 88,9 mld EUR, co oznaczało jego duże pogorszenie w stosunku do roku poprzedniego.

Poprawiło się nieco zaopatrzenie rynku krajowego w produkty rybne, głównie wskutek sporego wzrostu popytu na śledzie, które wysunęły się przed mintaje na pierwsze miejsce wśród najczęściej konsumowanych ryb. Natomiast po raz kolejny odnotowano spadek konsumpcji importowanej pangii. Dostawy rynkowe zwiększyły się łącznie o około 1% i wyniosły szacunkowo 295,4 tys. ton, a średnie spożycie ryb na 1 mieszkańca (bez uwzględnienia połowów wędkarskich), liczone w ekwiwalencie ich wagi żywej, zwiększyło się o 0,14 kg. Szacowane łączne zatrudnienie w gospodarce rybnej było o 1,5% wyższe niż rok wcześniej, o czym zdecydował jego wzrost o około 0,5 tys. osób w przetwórstwie rybnym. Natomiast o około 4% zmniejszyła się w 2010 r. łączna liczba rybaków.

1. Flota rybacka (tabele 1-6).

Na koniec 2010 r. flota rybacka wpisana do polskiego rejestru statków liczyła 793 jednostki o łącznym tonażu 37,3 tys. GT i mocy silników 86,9 tys. kW. Składała się ona z 4 trawlerów dalekomorskich (1 w sektorze publicznym i 3 w sektorze prywatnym), 146 kutrów bałtyckich i 643 łodzi motorowych i wiosłowych. Jednak nie wszystkie wpisane do rejestru statki prowadziły połowy na Bałtyku. Żadnej aktywności połowowej nie wykazało 69 jednostek (8,7% stanu floty bałtyckiej). Natomiast w ramach programu restrukturyzacji floty 18 jednostek zostało wycofanych na trwałe z rybołówstwa, w zamian za rekompensaty finansowe.

Flota dalekomorska sektora publicznego należała do jednego armatora – PPPiH „Dalmor”. Dla polskiego rybołówstwa pracował, tak jak przed rokiem, liczący 24 lata trawler-przetwórnia B-408 „Dalmor II”, który poławiał głównie kryle na Atlantyku antarktycznym, ale miał też mały udział w połowach na południowo-wschodnim Pacyfiku. Nie zmienił się też w 2010 r. stan dalekomorskiej floty prywatnej. Należała ona do Północnoatlantyckiej Organizacji Producentów sp. z o.o. (PAOP) i tworzyły ją 3 trawlerzy: średniej wielkości „Polonus” o długości

60 m i 2 duże siostrzane jednostki „Alina” i „Sirius Gdy 43”, o długości 105 m, zdolności zamrażania ponad 200 ton ryb na dobę i składowania do 2,5 tys. ton ryb, zbudowane w stoczni w Vigo w Hiszpanii. Średni wiek trawlerów PAOP wynosił 18,3 lat. „Polonus” poławiał na północno-wschodnim Atlantyku, a „Alina” i „Sirius” na łowiskach afrykańskich i na południowo-wschodnim Pacyfiku.

Stan wpisanej do rejestru floty kutrowej w 2010 r. zmniejszył się o 15 jednostek (9%). Łączny tonaż kutrów zmniejszył się o 8,5% (o 1,1 tys. GT), a moc silników o 10% (4,3 tys. kW). Flota kutrowa była niemal w całości eksploatowana przez armatorów prywatnych. Z przedsiębiorstw sektora publicznego własną działalność połowową na Bałtyku w 2010 r. prowadziło tylko PPiUR „Szkuner”, eksploatując 6 kutrów rufowych B-403/410 i B-280. W strukturze floty kutrowej nastąpiły istotne zmiany. Najwięcej statków ubyło w najliczniejszej i najstarszej grupie kutrów 15-17,9 m, w której stan floty zmniejszył się o 7 jednostek (10%). O 4 jednostki zmniejszył się potencjał kutrów 26 m i większych (6%), o 3 jednostki (7%) kutrów 25-25,9 m, a 1 jednostka (5%) ubyła w grupie kutrów 20-22,9 m. Nie zmieniła się natomiast liczba kutrów 18-19,9 m i 23-24,9 m. W Helu przybył 1 kuter, natomiast w pozostałych portach stan zarejestrowanej floty kutrowej zmniejszył się bądź nie zmienił się. Najwięcej, 5 kutrów ubyło w Kołobrzegu, a po 3 we Władysławowie i w Gdyni. Ten ostatni port przestał być tym samym miejscem rejestracji jakiegokolwiek kutra.

Średni wiek kutrów na koniec 2010 r. zwiększył się o 1,3 roku i wynosił 41,6 lat. W poszczególnych grupach kutrów, jak i w poszczególnych portach ich rejestracji, zmiany tego wskaźnika były różne. Ogólnie tylko średni wiek kutrów 23-24,9 m nie zmienił się, a we wszystkich innych grupach długościowych zwiększył się od 0,3 lat do 2,7 lat. Obniżył się średni wiek wszystkich kutrów zarejestrowanych w Górkach Wschodnich, Helu i Władysławowie, a w pozostałych portach zwiększył się, najwięcej w Dziwnowie (o 3,4 lat) i Darłowie (o 4 lata).

Flota kutrowa jest więc ogólnie bardzo stara, choć wiek nie przesądza jeszcze o złym stanie technicznym kutrów. Wiele zaawansowanych wiekowo jednostek poddanych zostało całkowitej modernizacji i są obecnie wyposażone w nowe silniki oraz nowoczesne urządzenia nawigacyjne i połowowe. Nie było już żadnego kutra, który miałby mniej niż 16 lat, a wieku 25 lat nie przekroczyło jeszcze 19 kutrów. Kutrów starszych niż 25 lat było w 2010 r. aż 127 (87% stanu floty). Ponad połowa ogólnej liczby kutrów (67%) eksploatowana była dłużej niż 35 lat, a 66 jednostek (45%) ponad 45 lat. Najliczniejsza grupa jednostek rybackich - kutry 15-17,9 m (43% stanu floty), miały w 2010 r. średnio 50,9 lat. Z kolei najmłodszymi jednostkami we flocie bałtyckiej były kutry 26 m i większe, których średni wiek sięgał 27,0 lat. Ponad połowa

wszystkich kutrów (57%) zarejestrowana była w 3 portach: Władysławowie, Ustce i Kołobrzegu. Największą bazą było Władysławowo, gdzie stacjonowało 39 jednostek.

Flota łodziowa na koniec 2010 r. składała się z 643 łodzi motorowych i wiosłowych. Liczbę łodzi pomocniczych, które nie były wpisane do rejestru statków, szacuje się na około 130. W stosunku do roku poprzedniego stan floty łodziowej znajdującej się w rejestrze statków zwiększył się o 2 jednostki (1%), po 1 w obu grupach długościowych. Zdecydowaną większość (616 jednostek, tj. 96%) stanowiły łodzie motorowe. Moc ich silników wynosiła 30,3 tys. kW i była o 0,4 tys. kW (1%) wyższa niż rok wcześniej. Dominującą grupą były łodzie w wieku do 25 lat (60%), a jednostek pływających dłużej niż 45 lat było 48 (7,5%). Średni wiek floty łodziowej na koniec 2010 r. wynosił 23,8 lat i był o 0,5 roku wyższy niż rok wcześniej. Największą bazą floty łodziowej była Ustka, gdzie stacjonowało, podobnie jak przed rokiem, 48 jednostek.

2. Połowy (tabele 7-9).

W 2010 r. polskie połowy morskie wyniosły 170,8 tys. ton, czyli o 41,3 tys. ton mniej (19,5%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Połowy bałtyckie spadły o 21,3 tys. ton (16,2%) i wyniosły 110,1 tys. ton, a dalekomorskie o 20,0 tys. ton (24,8%) i wyniosły 60,7 tys. ton. Na Bałtyku główną tego przyczyną było znaczne ograniczenie połowów szprotów, którego nie zrekomensowały zwiększone połowy dorszy, śledzi i storni, natomiast w rybołówstwie dalekomorskim przesunięcia w intensywności eksploatacji poszczególnych rejonów połowowych.

Połowy dalekomorskie sektora publicznego koncentrowały się – jak w poprzednich latach - na Atlantyku antarktycznym i stanowiły 11,4% tych połowów ogółem. Wyniosły one w tym rejonie 6,9 tys. ton kryli i były o 1,4 tys. ton niższe niż przed rokiem. Statek PPPiH „Dalmor” włączył się także w niedużym stopniu do eksploatacji południowo-wschodniego Pacyfiku, gdzie złowił 53 tony ryb. Natomiast o 18,4 tys. ton (25,5%) spadły łączne połowy dalekomorskie sektora prywatnego i wyniosły 53,7 tys. ton. Spowodowane to było znacznym ograniczeniem eksploatacji głównego poprzednio rejonu połowowego na środkowo-wschodnim Atlantyku. Połowy różnych ryb pelagicznych (ostroboki, makrele, sardynele, sardynki i sardele) zmniejszyły się tu o 31,7 tys. ton (68,5%) w porównaniu z rokiem poprzednim i stanowiły 27,2% całkowitych połowów sektora (przed rokiem 64,2%). Tak duży spadek połowów na łowiskach afrykańskich został tylko częściowo zrekomensowany wzrostem połowów w 2 innych rejonach. W 2010 r. główną areną połowów był już południowo-wschodni Pacyfik (poza 200 milową strefą Chile), gdzie 2 trawlerzy PAOP odłowiły 33,8 tys. ton ryb, głównie ostroboków chilijskich, co stanowiło 62,9% całości połowów spółki. W stosunku do poprzedniego roku połowy były tu wyższe

o 12,2 tys. ton (56,5%). Pozostała część połowów PAOP pochodziła z północno-wschodniego Atlantyku, gdzie w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły one o 1,0 tys. ton (23,3%).

W strukturze gatunkowej połowów dalekomorskich dominowały ostroboki (65,4% całości, na które składało się 54,7% ostroboków chilijskich i 10,7% ostroboków z łowisk afrykańskich), a na drugim miejscu znajdowały się kryle (11,4%). Mniejszą rolę odgrywały sardynele (5,9%), makrele (3,6%) i sardynki (2,6%).

W rybołówstwie bałtyckim spadły połowy na kutrach, natomiast na łodziach były wyższe. Połowy kutrowe zmniejszyły się o 22,2 tys. ton (19,3%), a łodziowe zwiększyły się o 0,9 tys. ton (5,5%). Te drugie stanowiły 15,8% całkowitych połowów bałtyckich (12,6% w 2009 r.). Ogólne połowy spadły we wszystkich rejonach Bałtyku – na wschodnim wybrzeżu o 9,4 tys. ton (13,9%), na środkowym wybrzeżu o 4,7 tys. ton (9,3%) i na zachodnim wybrzeżu o 7,1 tys. ton (46,2%), ale połowy samych łodzi na wschodnim i środkowym wybrzeżu były nieco wyższe niż przed rokiem. Wschodnie wybrzeże pozostało w 2010 r. głównym rejonem połowów na Bałtyku z udziałem 52,7% (przed rokiem 51,3%). Na środkowe wybrzeże przypadało 41,8% połowów ogółem, a na zachodnie 5,5% (rok wcześniej odpowiednio 38,6% i 10,1%). Łączne połowy na zalewach utrzymały się praktycznie na tym samym poziomie jak rok wcześniej i wyniosły 3,5 tys. ton, przy czym na Zalewie Szczecińskim zmniejszyły się one o około 0,2 tys. ton, a na Zalewie Wiślanym o tę wielkość wzrosły. W rezultacie udział ogólnych połowów z Zalewu Wiślanego zwiększył się w 2010 r. do 53% (z 48,2% w 2009 r.). Dominującym gatunkiem pozostawały tu śledzie z udziałem 75,6%, natomiast na Zalewie Szczecińskim największy udział w połowach miały okonie (33%), leszcze (27,3%) i płocie (26,7%).

W strukturze gatunkowej połowów bałtyckich dominowały nadal szproty z udziałem 53,4%, ale było to o 11 pkt. proc. mniej niż w 2009 r. Na kolejnych miejscach znajdowały się śledzie (22,4%), dorsze (11,1%) i stornie (10,2%). Połowy szprotów były w 2010 r. niższe niż przed rokiem o 25,8 tys. ton (30,5%), a pozostałych wyższe: śledzi o 2,2 tys. ton (9,8%), dorszy (oficjalnie raportowanych) o 1,0 tys. ton (8,9%) i storni o 1,6 tys. ton (15,5%). Połowy wszystkich innych gatunków ryb zmniejszyły się łącznie o 9%. Wśród nich wzrosły połowy troci, węgorzy i okoni, a spadły łososi, turbotów, witlinków, płoci, leszczy i sandaczy.

Kwoty połowowe przyznane Polsce na 2010 r. nie zostały przez naszych rybaków zrealizowane dla żadnego z limitowanych gatunków ryb. Ich ogólne wykorzystanie było dużo gorsze niż w roku poprzednim i wyniosło 60%, co oznaczało spadek o 13 pkt. proc. Oficjalne połowy dorszy i łososi, określone na podstawie raportów rybaków, wskazują na wykorzystanie limitów odpowiednio w 87% i 50% (rok wcześniej 94% i 51%), przy czym kwota połowowa dorszy była wyższa o 2,1 tys. ton, a łososi mniejsza o około 1 tys. sztuk (około 0,5 tony) niż

w 2009 r. Limit połowowy na śledzie został wykorzystany w 68%, co oznaczało poprawę w stosunku do roku poprzedniego o 12 pkt. proc., przy czym wielkość kwoty połowowej w 2010 r. była o 6,9 tys. ton niższa w porównaniu z rokiem poprzednim. Kwota połowowa szprotów wykorzystana została w 55% (77% rok wcześniej), przy poziomie niższym o 2,1 tys. ton. Szacuje się, że na cele konsumpcyjne (konserwy, wędzenie) polskie przetwórstwo zagospodarowuje do 40 tys. ton szprotów, a pozostałą część przeznacza się na pasze, wyładowując je głównie w portach duńskich i szwedzkich.

Połowy na Bałtyku i zalewach stanowiły w 2010 r. 64,5% ogólnych połowów (rok wcześniej 62%). Pozostała część przypadła na łowiska dalekomorskie, wśród których głównym rejonem był południowo-wschodni Pacyfik z udziałem 19,8% połowów ogółem. Od lat główną rolę w połowach odgrywa sektor prywatny, choć na stosunkowo niedużą skalę uczestniczą w nich jeszcze przedsiębiorstwa sektora publicznego „Dalmor” i „Szkuner”. W 2010 r. statki tych armatorów odłowiły łącznie 16,1 tys. ton kryli i ryb, czyli 9,4% całości połowów (7,7% przed rokiem). W rybołówstwie dalekomorskim udział „Dalmoru” wynosił 11,5%, a „Szkunera” w bałtyckim 8,4% (10,7% i 5,9% rok wcześniej).

Łącznie wśród złowionych przez polskie rybołówstwo ryb i organizmów morskich największy udział miały w 2010 r. szproty (34,4%), wyprzedzając ostroboki (23,2%), śledzie (14,5%), dorsze (8,7%) i stornie (6,6%). Pięć dominujących gatunków stanowiło razem 87,4% całkowitych połowów morskich.

3. Przetwórstwo (tabela 10).

W końcu 2010 r. w rejestrze Głównego Inspektoratu Weterynarii (GIW) znajdowało się 250 zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze UE, o 2 więcej niż przed rokiem (7 zakładów wpisano do rejestru, a 5 wykreślono bądź zawiesiły działalność). Należały one do 241 przedsiębiorstw, z których 2 posiadały po 3 zakłady przetwórcze, a 5 miało po 2 zakłady (łącznie 7 spółek było właścicielami 16 przetwórni rybnych). Uprawnienia do eksportu do krajów trzecich posiadało w 2010 r. 85 zakładów przetwórczych.

W regionie nadmorskim znajdowały się łącznie 144 zakłady z uprawnieniami do handlu z krajami UE (75 w woj. pomorskim i 69 w zachodniopomorskim), co stanowiło 57,6% wszystkich przetwórni w kraju. Na pozostałym obszarze kraju najwięcej takich zakładów było w woj. warmińsko-mazurskim (19), wielkopolskim (15), śląskim (14) oraz mazowieckim (12). Żadnej przetwórni ryb z uprawnieniami do handlu na obszarze UE nie było w woj. opolskim.

Najwięcej zakładów z uprawnieniami do handlu z krajami trzecimi znajdowało się również w regionie nadmorskim – w woj. pomorskim 36 i w zachodniopomorskim 30.

W dalszym ciągu bardzo mocno zwiększała się liczba zakładów dopuszczonych do sprzedaży bezpośredniej tylko na rynki lokalne w kraju. W końcu 2010 r. w rejestrze GIW znajdowało się już 350 podmiotów gospodarczych, o 139 więcej niż w końcu 2009 r. Najwięcej takich zakładów działało w woj. śląskim (94), a następnie w woj. lubuskim (40), wielkopolskim (39) i opolskim (26). W rejestrze wyraźnie dominują gospodarstwa rybackie i firmy zajmujące się sprzedażą słodkowodnych ryb żywych i świeżych. Tylko niektóre z nich prowadzą wstępną obróbkę ryb. Szacuje się, że spośród wszystkich znajdujących się w tym rejestrze podmiotów gospodarczych, przetwórstwem ryb zajmuje się około 50 zakładów.

Dane o całkowitej produkcji wyrobów konsumpcyjnych dużych przetwórci rybnych, zatrudniających 50 pracowników i więcej, wskazują na dobry stan przetwórstwa rybnego w Polsce w 2010 r. i że światowy kryzys gospodarczy nie miał negatywnego wpływu na jego dalszy rozwój. Ogólna produkcja tych zakładów wzrosła o 40,2 tys. ton, tj. o 14,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Tylko w grupie pozostałych wyrobów nastąpił jej duży spadek o 16,4 tys. ton, natomiast w odniesieniu do wszystkich innych grup wyrobów była ona wyższa. Ilościowo w największym stopniu zwiększyła się produkcja marynat (o 19,4 tys. ton, tj. o 33,4%) i ryb wędzonych (o 17,7 tys. ton, tj. o 26,5%). Produkcja konserw i prezerw była wyższa o 10,3 tys. ton, a ryb solonych o 5,4 tys. ton. W tym drugim przypadku oznaczało to najwyższy wzrost w ujęciu relatywnym o 38,2%. Wyższa była produkcja filetów – świeżych o 2,2 tys. ton i mrożonych o 1,3 tys. ton. Minimalnie, bo o niespełna 0,2 tys. ton, zwiększyła się produkcja ryb mrożonych.

Następstwem zmian w wielkości produkcji były zmiany w strukturze produkcji dużych przetwórci rybnych. Zmniejszyła się w niej rola grupy pozostałych wyrobów, ryb mrożonych i filetów mrożonych, a zwiększyło się znaczenie innych grup wyrobów. Dominującymi wyrobami w produkcji tych zakładów pozostały ryby wędzone i marynaty, z udziałami odpowiednio 26,4% i 24,1%. W pierwszym przypadku nastąpił wzrost znaczenia w produkcji ogółem o 2,6 pkt. proc., a w drugim o 3,4 pkt. proc. Kolejne miejsca przypadało konserwom łącznie z prezerwami (18,0% udziału i wzrost znaczenia o 1,1 pkt. proc.). Udziały innych wyrobów nie przekraczały 10%. Wśród nich największe znaczenie w produkcji ogółem miała grupa pozostałych wyrobów (9,2%), jednak w porównaniu z rokiem poprzednim spadło ono wyraźnie o 7,2 pkt. proc.

Trzeba podkreślić, że zakres miesięcznych sprawozdań o produkcji jest ograniczony do określonych głównych grup wyrobów i nie obejmuje niektórych mniej ważnych produktów.

Dlatego wielkość produkcji dużych zakładów przetwórczych może być w rzeczywistości trochę wyższa.

Podana tu wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego w kraju została określona na podstawie miesięcznych sprawozdań o wielkości produkcji w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 osób i więcej. Nie są to jeszcze dane ostateczne, a pełne zestawienie możliwe będzie w drugiej połowie roku, kiedy GUS opracuje roczne sprawozdania o wielkości produkcji wszystkich przetwórczy rybnych zatrudniających co najmniej 10 osób. Wstępnie szacujemy, że w 2010 r. całkowita wielkość przetwórstwa rybnego w Polsce wyniosła około 390 tys. ton wyrobów konsumpcyjnych, co w porównaniu z rokiem poprzednim oznaczałoby wzrost o około 10%. Natomiast wartość produkcji finalnej szacujemy na około 5,6 mld zł, co daje wzrost o około 7%.

4. Handel zagraniczny (tabele 11-12).

W 2010 r. całkowity import ryb i przetworów rybnych do Polski wyniósł 458,1 tys. ton, co oznaczało wzrost o 38,3 tys. ton (9,1%) w stosunku do roku poprzedniego. W znacznie większym stopniu, bo o 30,4% (258,3 mln EUR), wzrosła również jego wartość. Dominującą rolę w imporcie odgrywały surowce i półprodukty rybne, przeznaczone głównie do dalszego przetwórstwa w kraju, a więc ryby mrożone oraz filety i mięso rybne. Łączne ich dostawy wyniosły 274 tys. ton i kosztowały 513 mln EUR, co stanowiło 59,8% całego importu pod względem ilości i 46,2% pod względem wartości. W porównaniu do roku poprzedniego import surowców rybnych zwiększył się o 12,1 tys. ton (4,6%) i kosztował więcej o 70,3 mln EUR (15,9%). Wzrosły również zakupy za granicą wszystkich innych grup wyrobów. Wśród nich szczególnie wyróżniał się import ryb świeżych, który wzrósł o 19,9 tys. ton (21,9%) i kosztował o 173,4 mln EUR (62,3%) więcej niż przed rokiem. Wydano na nie o 83,4 mln EUR więcej niż na zakup filetów i mięsa rybnego i ponad 3-krotnie więcej niż na import ryb mrożonych. Ryby świeże stanowiły 24,1% ilości i 40,7% wartości całego importu w 2010 r.

W strukturze gatunkowej importu pod względem ilości dominowały łososie (23,2% udziału) i śledzie (21,1%). W porównaniu z rokiem poprzednim łososi kupiliśmy za granicą więcej o 17,5 tys. ton (19,8%), a śledzi o 7,3 tys. ton mniej (8,2%). W ujęciu wartościowym nastąpił w 2010 r. bardzo duży, bo 65% wzrost kosztów importu łososi, spowodowany niemal skokowym wzrostem jego cen na rynkach światowych. Pod tym względem ryby te stanowiły 46,7% całego importu (wzrost o 10 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego roku), śledzie

natomiast 10,1%. W 2010 r. nastąpił dalszy spadek popytu na pangę i import tych ryb zmniejszył się ilościowo i wartościowo o 23-24%.

Całkowity eksport ryb i przetworów rybnych, zrealizowany przez granice Polski i ujęty w dokumentach celnych SAD oraz bezpośrednio z burt trawlerów dalekomorskich i kutrów bałtyckich, który w SAD nie jest ujmowany, wyniósł w 2010 r. 318 tys. ton i był o 10,8 tys. ton (3,3%) niższy niż w roku poprzednim. Jego wartość wzrosła natomiast o 181,8 mln EUR (21,6%). O spadku ilościowym całego eksportu zdecydowało znaczne ograniczenie sprzedaży ryb bezpośrednio z burt statków dalekomorskich, jak również sprzedaży z burt kutrów bałtyckich szprotów w portach duńskich i szwedzkich, co było następstwem dużo niższych połowów tych ryb. Eksport z burt statków w 2010 r. wyniósł według wstępnych szacunków 82,8 tys. ton, co oznaczało, że stanowił 26% eksportu ogółem (37,5% w 2009 r.) i spadł o 36,1 tys. ton (30,4%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Natomiast eksport z lądu zwiększył się o 25,3 tys. ton (12,1%) i dominował on wyraźnie pod względem wartości. Eksport z burt statków nie odgrywał tu zbyt dużej roli, a jego udział w 2010 r. szacuje się na około 8%.

Największy wzrost ilościowy, w granicach 5 tys. ton, nastąpił w eksporcie ryb wędzonych i solonych oraz filetów i mięsa rybiego. W ślad za wzrostem ilościowym nastąpił także duży wzrost wartości eksportu tych grup wyrobów: ryb wędzonych i solonych o 98,2 mln EUR (33,6%), a filetów i mięsa rybiego o 72,1 mln EUR (34,7%). W strukturze wielkości eksportu główną pozycję nadal miały konserwy i marynaty (29,5%) oraz ryby mrożone (21,2%), natomiast w strukturze wartości eksportu dominującą pozycję z udziałem 38,2% zachowały ryby wędzone i solone, wyprzedzając filety i mięso rybie (27,4%) oraz konserwy i marynaty (26,6%).

W strukturze gatunkowej eksportu pierwsze miejsce w 2010 r. przejęły łososie (17,1% udziału), których sprzedaliśmy za granicę o 12,3 tys. ton (29,3%) więcej w porównaniu z rokiem poprzednim. Na kolejnych miejscach znalazły się śledzie, których sprzedaż za granicę zmniejszyła się o 1,7 tys. ton (3,6%), ostroboki (13,1%) i szproty (11,7%). Eksport tych ostatnich spadł aż o 23 tys. ton (38,3%). W ujęciu wartościowym eksport łososi przyniósł blisko 45% wzrost przychodów w porównaniu z 2009 r. Ryby te umocniły swoją dominującą pozycję, stanowiąc 51,4% wartości całego eksportu w 2010 r. (wzrost o 8,2 pkt. proc.), wyprzedzając śledzie (9,2%) i dorsze (7,5%). W eksporcie dorszy odnotowano tym razem wzrosty - o 2,2 tys. ton (14,6%) i o 11,7 mln EUR (18%).

Pogorszył się mocno w 2010 r. bilans handlu zagranicznego rybami i przetworami rybnymi. Ujemne saldo wymiany handlowej w tym okresie było o 76,5 mln EUR gorsze niż rok wcześniej.

5. Rynek.

Na rynku ryb rola lokalnych centrów pierwszej sprzedaży ryb (LCPSR) w 4 głównych portach rybackich wciąż była niewielka. Ich działalność była jeszcze dość ograniczona i tylko LCPSR w Kołobrzegu, zarządzane przez Kołobrzeską Grupę Producentów Ryb, miało obroty w miarę wysokie. Trzeba jednak odnotować postęp w toczącym się już procesie zmian organizacyjnych Aukcji Rybnej w Ustce i LCPSR w Darłowie, mających doprowadzić je właściwego pełnienia swej roli. Zarządzanie nimi powierzono rybakom zrzeszonym w Krajowej Izbie Producentów Ryb w Ustce. Organizacja ta uzyskała w 2010 r. 15,6 mln zł dofinansowania z Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013” na zakup obiektów Aukcji Rybnej w Ustce oraz doposażenie jej w nowe maszyny i urządzenia. Nie udało się jednak jeszcze przejąć, mimo zgody Rady Miasta, LCPSR w Darłowie. Lokalne centra i aukcja nie przyciągały jeszcze wielu rybaków, którzy wciąż znaczną część transakcji sprzedaży ryb woleli przeprowadzać w drodze bezpośrednich umów z przetwórcami, handlowcami bądź pośrednikami.

Nie było w 2010 r. zmian w handlu rybnym, który był bardzo rozdrobniony. Sieć handlowa należała w całości do sektora prywatnego, a ryby i przetwory rybne sprzedawano zarówno w sklepach specjalistycznych, nowoczesnych marketach, jak i w bardzo dużej ilości sklepów ogólnospożywczych. Mocną pozycję w handlu rybami miały sieci dużych hipermarketów, będące dla innych podmiotów silną konkurencją cenową. Z drugiej strony nadal dobrze prosperował handel obwoźny i sprzedaż ryb wprost z samochodów lub prowizorycznych stoisk.

W 2010 r. średnie spożycie ryb, przetworów rybnych i owoców morza liczone w ekwiwalencie wagi żywej wyniosło 13,26 kg na 1 mieszkańca i zwiększyło się o 0,13 kg (0,6%) w stosunku do roku poprzedniego.¹ Konsumpcja importowanej pangi, wskutek zmniejszającego się kolejny rok popytu na te ryby, obniżyła się z 1,97 kg do 1,51 kg na osobę, tj. o 23,4%. Spadło też spożycie mintajów o 0,24 kg (8%), szprotów o 0,07 kg i karpia o 0,03 kg. Wzrosło natomiast spożycie innych gatunków ryb, najwięcej śledzi o 0,44 kg na osobę (17,7%). Śledzie powróciły na pierwsze miejsce wśród najczęściej konsumowanych ryb z udziałem 22,1% (2,93 kg na osobę) w spożyciu ryb ogółem. Kolejne miejsca w strukturze spożycia przypadają mintajom (20,8%, tj. 2,76 kg) i pangom (11,4%).

Powyższe dane o ogólnym spożyciu ryb zawierają także połowy indywidualne wędkarzy, które w 2010 r. szacowano łącznie na 14,2 tys. ton. W przeliczeniu na 1 mieszkańca odpowiadało

¹ Rynek ryb – stan i perspektywy. Analizy rynkowe, nr 15. IERiGŻ, MIR, Warszawa, kwiecień 2011.

to wielkości 0,37 kg i stanowiło około 3% całkowitego spożycia ryb w Polsce. Bez tych połowów, czyli uwzględniając tylko ryby i przetwory rybne nabywane przez konsumentów w oficjalnej sieci ich sprzedaży, spożycie ryb w masie żywej na 1 mieszkańca kształtowało się w 2010 r. w wysokości 12,89 kg, podczas gdy rok wcześniej wynosiło 12,75 kg. Zatem w 2010 r. wzrosło ono o 1,1%.

Całkowite dostawy na rynek krajowy, określone na podstawie wielkości średniego spożycia ryb na 1 mieszkańca (bez połowów wędkarskich), można szacować w latach 2009-2010 na około 292,2 tys. ton i 295,4 tys. ton w przeliczeniu na relację handlową (masę wszystkich produktów). Nastąpił więc w tym okresie wzrost zaopatrzenia rynku o 3,2 tys. ton.

6. Zatrudnienie (tabele 13-14).

Dane o zatrudnieniu w przetwórstwie i handlu rybnym zbierane przez GUS będą osiągalne w drugiej połowie roku i wówczas można będzie dokładniej określić wielkość zatrudnienia. Wstępnie szacujemy, że w przetwórstwie rybnym wzrosło ono o około 0,5 tys. osób (2,7%), gdyż przybyło zakładów przetwórczych i wzrosła wielkość produkcji wyrobów konsumpcyjnych, a w handlu rybnym o około 0,1 tys. osób (1,7%). Zmniejszyła się o 77 osób (3,3%) łączna liczba rybaków pracujących na Bałtyku, bo zmniejszył się stan poławiającej tu floty kutrowej. Zmniejszyła się też o 42 osoby (23%) liczba rybaków dalekomorskich.

Całkowite zatrudnienie w gospodarce rybnej w 2010 r. szacujemy wstępnie na 27,8 tys. osób, co oznaczałoby wzrost o 0,4 tys. osób (1,5%) w stosunku do roku poprzedniego. Na rynku pracy w branży rybnej mamy od lat zdecydowaną dominację sektora prywatnego. Szacuje się, że w 2010 r. pracowało w nim 98,6% ogółu zatrudnionych.

II. TABELE i RYSUNKI

Tabela 1

Flota rybacka w latach 2008-2010

Wyszczególnienie	2008				2009				2010			
	Liczba jednostek	Pojemność w tys. GT	Moc w tys. kW	Średni wiek	Liczba jednostek	Pojemność w tys. GT	Moc w tys. kW	Średni wiek	Liczba jednostek	Pojemność w tys. GT	Moc w tys. kW	Średni wiek
Flota ogółem	832	41,0	99,0	27,2	806	38,2	90,7	26,7	793	37,3	86,9	27,1
Państwowa flota dalekomorska	1	3,9	3,2	22,0	1	3,9	3,2	23,0	1	3,9	3,2	24,0
Prywatna flota dalekomorska	3	17,4	14,6	18,0	3	17,4	15,2	17,3	3	17,4	15,2	18,3
Flota kutrowa	197	15,7	50,8	39,8	161	12,9	42,5	40,3	146	11,8	38,2	41,6
Łodzie rybackie	631	4,0	30,4	23,4	641	4,1	29,9	23,3	643	4,2	30,3	23,8

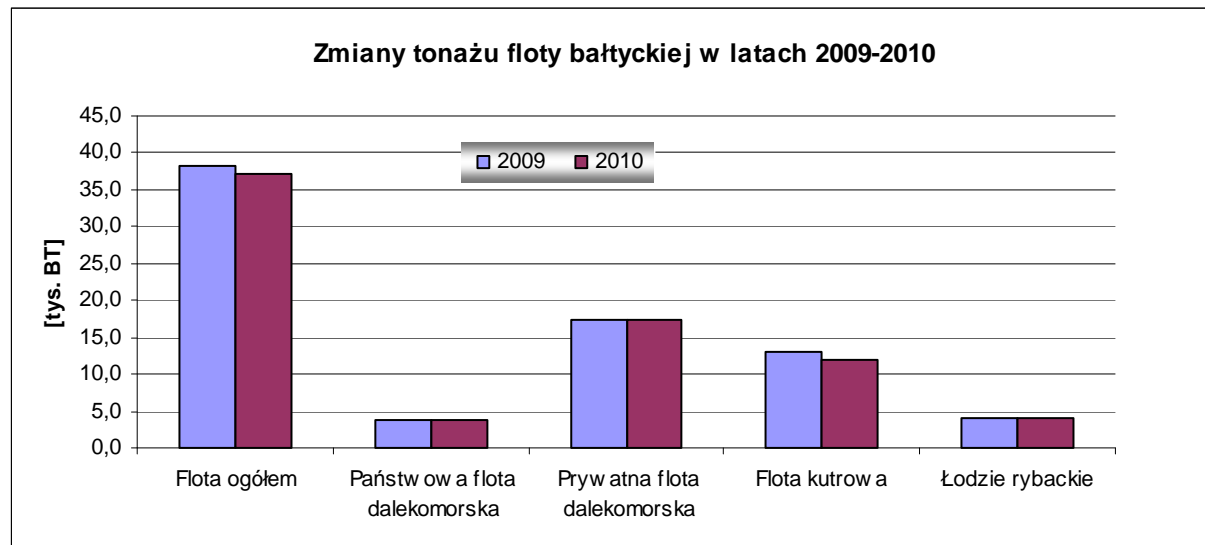

Tabela 2

Flota bałtycka według klas długości jednostek w latach 2008 - 2010

Klasy długości	2008				2009				2010			
	Liczba jednostek	GT	kW	Średni wiek	Liczba jednostek	GT	kW	Średni wiek	Liczba jednostek	GT	kW	Średni wiek
Łodzie <12 m	578	2 783	23 842	23,2	590	2 862	23 614	23,3	591	2 953	23 920	23,8
Łodzie 12-14,9 m	53	1 265	6 536	24,9	51	1 217	6 240	23,8	52	1 241	6 366	24,1
Kutry 15-17,9 m	86	3 088	13 066	49,1	70	2 515	11 192	49,7	63	2 255	10 037	50,9
Kutry 18-19,9 m	19	917	4 345	41,6	15	743	3 358	42,7	15	743	3 358	43,7
Kutry 20-22,9 m	17	1 238	4 858	29,9	19	1 297	5 353	33,2	18	1 243	5 116	35,9
Kutry 23-24,9 m	23	2 291	6 397	36,7	14	1 438	4 150	37,4	14	1 498	4 181	37,4
Kutry 25-25,9 m	23	3 131	9 165	29,7	18	2 510	7 322	30,3	15	2 088	6 068	31,5
Kutry 26 m i większe	29	5 051	12 959	27,2	25	4 384	11 096	26,7	21	3 970	9 437	27,0
Razem	828	19 764	81 167	27,3	802	16 966	72 324	26,7	789	15 991	68 484	27,1

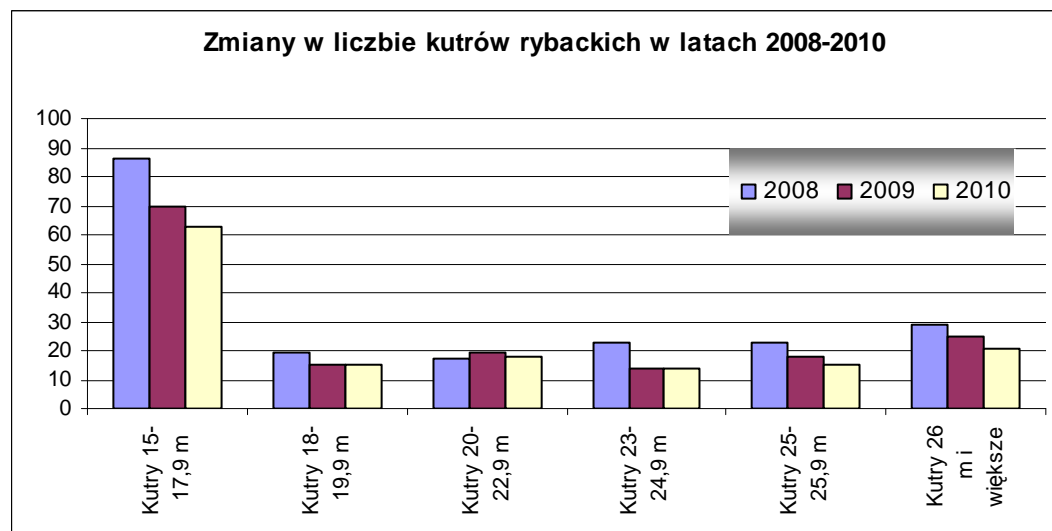
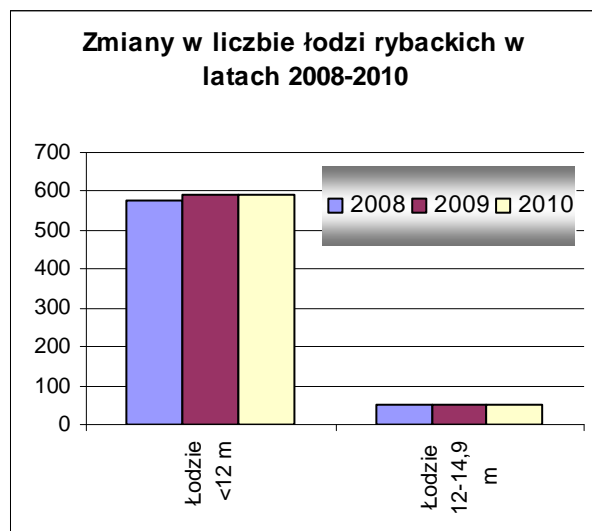

Tabela 3

Wiek floty bałtyckiej w 2010 r. według klas długości

Klasy długości	do 15 lat	16-25 lat	26-35 lat	36-45 lat	46 lat i więcej	Razem
Łodzie <12 m	180	172	110	93	36	591
Łodzie 12-14,9 m	29	5	2	4	12	52
Kutry 15-17,9 m	0	0	0	11	52	63
Kutry 18-19,9 m	0	1	1	6	7	15
Kutry 20-22,9 m	0	4	6	3	5	18
Kutry 23-24,9 m	0	1	2	11	0	14
Kutry 25-25,9 m	0	1	13	0	1	15
Kutry 26 m i większe	0	12	7	1	1	21
Razem	209	196	141	129	114	789

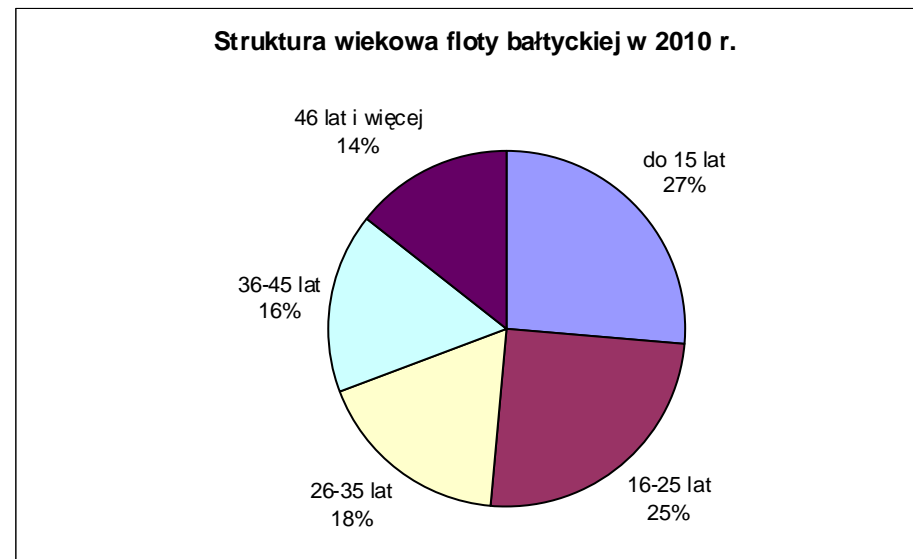

Tabela 4

Liczba, pojemność i moc floty kutrowej według portów rejestracji w latach 2008-2010

Port	2008				2009				2010			
	Liczba kutrów	GT	kW	Średni wiek	Liczba kutrów	GT	kW	Średni wiek	Liczba kutrów	GT	kW	Średni wiek
Gdańsk	5	436	1 397	30,8	4	341	1 116	31,5	4	341	1 116	32,5
Górki Wschodnie	3	134,0	666,0	49,3	2	100	466	49,0	1	47	281	47,0
Górki Zachodnie	4	145,0	1 052,0	48,3	4	145	1 052	49,3	4	167	1 052	50,3
Gdynia	5	866,0	1 871,0	27,6	3	547	1 192	27,0				
Hel	11	1 297,0	4 025,0	35,3	9	1 010	3 185	37,0	10	1 255	3 844	35,1
Jastarnia	14	536,0	2 990,0	48,6	14	536	2 990	49,6	14	536	2 990	50,6
Władysławowo	57	4 900,0	15 863,5	36,8	42	3 457	11 736	37,3	39	4 016	11 769	37,1
Łeba	14	553,0	2 344,6	47,2	10	416	1 871	47,1	10	416	1 871	48,1
Ustka	29	1 817,1	5 721,0	41,5	28	1 997	5 863	41,3	26	1 881	5 514	42,7
Darłowo	17	809,0	2 740,0	45,7	12	631	2 133	45,5	11	389	1 416	49,5
Kołobrzeg	24	2 942,0	8 352,4	31,6	23	2 804	7 933	32,9	18	2 083	5 999	34,3
Dziwnów	9	825,0	2 273,0	45,0	7	684	1 996	46,6	6	446	1 408	50,0
Świnoujście	5	456	1 493	46,8	3	219	937	45,0	3	220	937	46,0
Razem	197	15 716	50 789	39,8	161	12 887	42 470	40,3	146	11 797	38 197	41,6

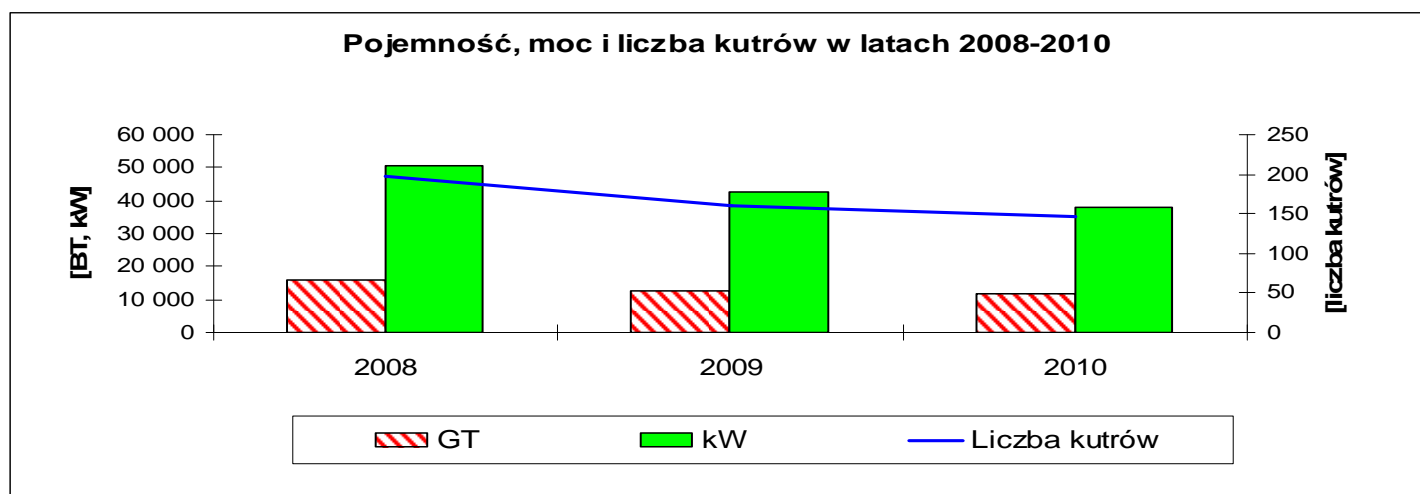

Tabela 5

Liczba, pojemność i moc floty łodziowej według portów rejestracji w latach 2008-2010

Port / przystań	2008				2009				2010			
	Liczba łodzi	GT	kW	Średni wiek	Liczba łodzi	GT	kW	Średni wiek	Liczba łodzi	GT	kW	Średni wiek
Ustka	52	732,3	4 295,9	32,9	48	664,22	3827,9	33,1	48	666,08	3792,9	34,1
Kołobrzeg	37	705,9	3 756,6	17,7	38	716,53	3837,33	19,3	38	727,09	3915,8	20,9
Trzebież	35	112,9	869,4	19,5	34	109,82	845,9	20,1	34	109,82	845,9	21,1
Jastarnia	34	122,7	746,0	30,6	34	141,08	803,25	30,5	32	146,59	769,45	30,8
Kuźnica	29	131,0	655,8	27,6	30	134,35	655,83	28,0	28	134,31	666	27,8
Łeba	22	148,2	1 072,9	20,6	23	156,22	1079,4	21,8	23	163,79	1134	23,5
Nowa Pasłęka	14	51,2	915,2	16,8	21	47,34	826,8	11,7	23	51,68	867,2	12,4
Świnoujście	23	227,9	1 736,2	18,8	23	234,73	1774,86	20,2	23	247,18	1811,06	19,6
Darłowo	22	209,7	1 575,4	29,3	21	183,22	1366,8	28,2	22	186,09	1408,93	28,0
Jarosławiec	19	79,3	679,0	26,4	19	79,34	679	27,4	20	98,88	770,7	28,2
Władysławowo	18	157,1	973,7	21,0	19	197,68	1215,5	21,3	19	200,68	1215,1	22,3
Unieście	12	81,9	620,0	21,3	14	105,11	669,6	21,6	14	111,94	655,1	22,6
Dziwnów	11	111,3	883,3	13,7	13	126,24	987,7	14,5	13	141,67	987,7	15,2
Pozostałe	303	1 176,6	11 599,0	22,4	304	1183,59	11283,66	22,5	306	1208,45	11446,94	22,9
Razem	631	4 048,0	30 378,4	23,4	641	4079,47	29853,53	23,3	643	4194,25	30286,78	23,8

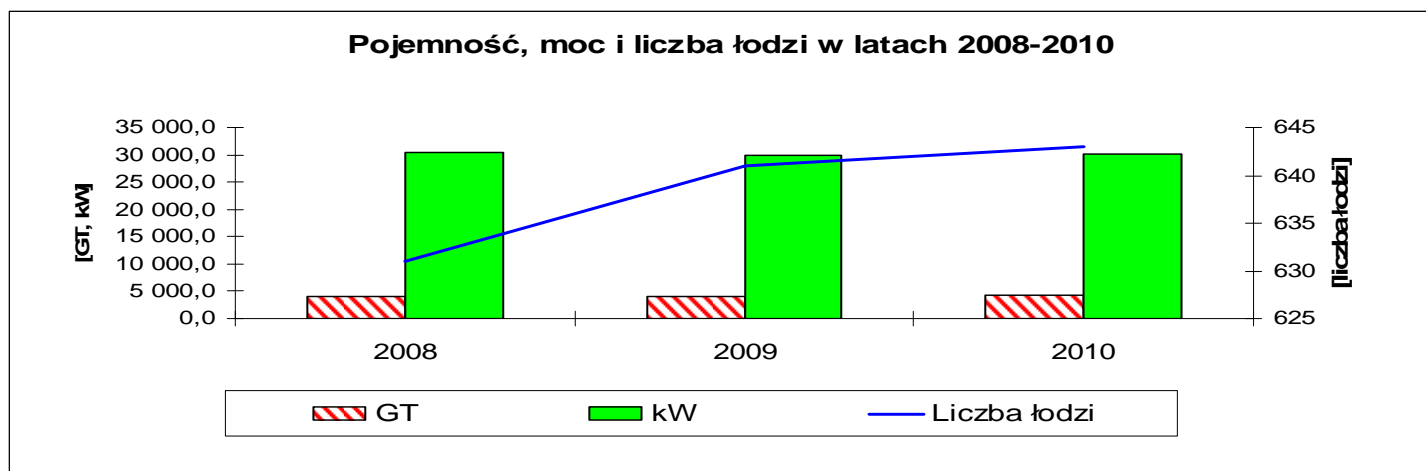
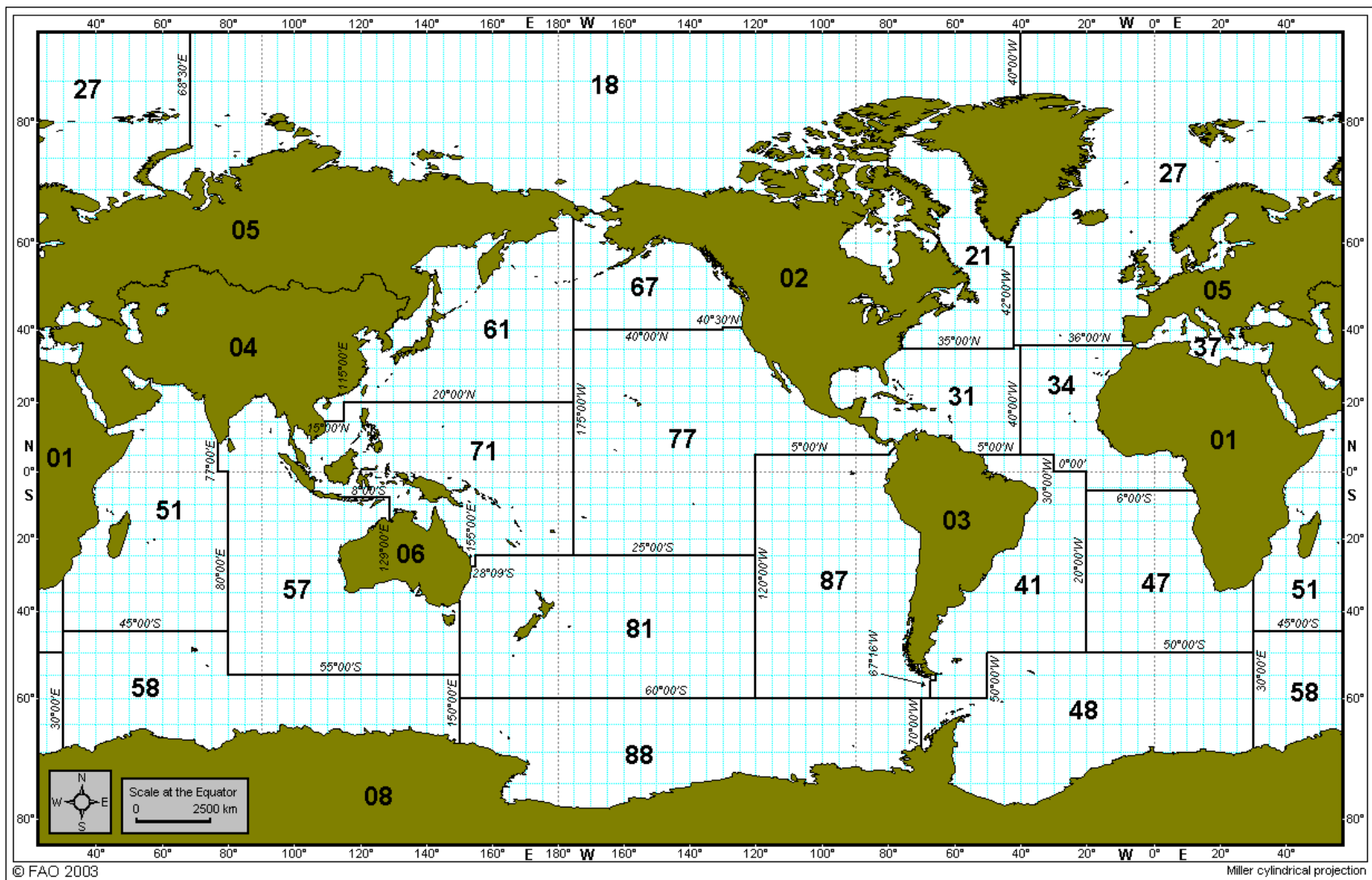

Tabela 6

**Jednostki wycofane z eksploatacji z wykorzystaniem pomocy publicznej w latach
2004 - 2010 z podziałem na klasy długości**

Klasy długości	2004				2005				2006				2007			
	Ilość	GT	kW	Średni wiek	Ilość	GT	kW	Średni wiek	Ilość	GT	kW	Średni wiek	Ilość	GT	kW	Średni wiek
Łodzie <12 m	16	67	834,4	21,1	116	614	5256	21,4	55	261	2358	23,3	15	74	663	28,1
Łodzie 12-14,9 m					5	117	667,8	35,8	2	60	334	35,0	1	11	70	18,0
Kutry 15-17,9 m	5	202	1058	40,0	53	1 866	6855	46,8	15	566	2076	44,5	4	147	471	51,3
Kutry 18-19,9 m	2	83	335	38,5	9	383	2072	42,3								
Kutry 20-22,9 m					15	1 152	3709	25,9								
Kutry 23-24,9 m	3	276	495,8	41,7	51	4 902	11822	35,2	4	388	938,8	34,5	1	92	165	45,0
Kutry 25-25,9 m					14	1 916	5709	26,6	3	422	1258	27,7	3	417	1 258	27,0
Kutry 26 m i większe	1	179	422	36,0	6	906	2466	29,7	5	772	2153	36,2				
Dalekomorskie					1	3 708	3680	15,0								
Razem	27	807	3145	28,7	270	15 564	42237	30,6	84	2 469	9118	28,8	24	741	2 626	32,1

Klasy długości	2008				2009				2010			
	Ilość	GT	kW	Średni wiek	Ilość	GT	kW	Średni wiek	Ilość	GT	kW	Średni wiek
Łodzie <12 m	17	100	824	24,6	7	30	295	28,3	5	31	183	23,4
Łodzie 12-14,9 m	1	12	70	17,0	3	67	342	52,7				
Kutry 15-17,9 m	3	113	445	53,7	16	577	1 874	51,8	4	169	607	50,0
Kutry 18-19,9 m	3	132	577	43,0	1	38	121	44,0				
Kutry 20-22,9 m	1	77	227	22,0	1	77	370	20,0	1	77	228	29,0
Kutry 23-24,9 m	2	190	537	34,0	9	853	2 121	38,3	1	112	257	37,0
Kutry 25-25,9 m	1	137	420	29,0	5	713	2 097	31,4	3	422	1 258	30,0
Kutry 26 m i większe	5	848	2 121	36,4	4	668	1 863	37,3	4	718	1 846	32,5
Dalekomorskie												
Razem	33	1 609	5 222	31,1	46	3 023	9 083	41,3	18	1 529	4 380	33,5

Międzynarodowy podział wód morskich na obszary (wg FAO)

Tabela 7

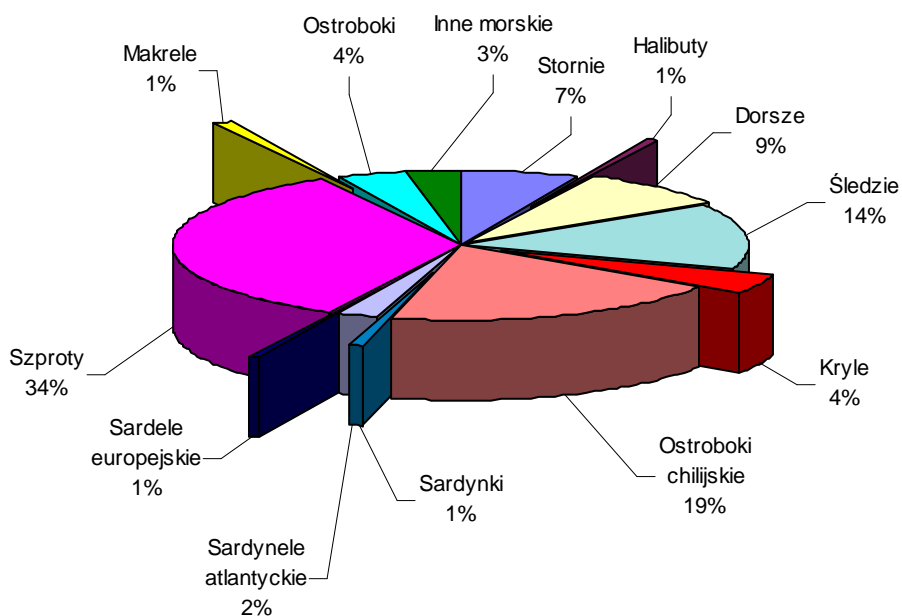
Połowcy według obszarów morskich oraz ważniejszych gatunków ryb i innych organizmów morskich w latach 2008 - 2010 (t)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008	2009	2010	Bałtyk i zalewy	ATLANTYK ^{1/}			Ogółem Atlantyk	Pacyfik Południowo-wschodni
					Północno-wschodni	Środkowo-wschodni	Atlantyk antarktyczny		
OGÓŁEM - 2008	126150,2			94623,0	5424,8	17708,8	8393,6	31527,2	
OGÓŁEM - 2009		212115,7		131367,0	4254,2	46287,4	8304,1	58845,7	21903,0
OGÓŁEM - 2010			170771,1	110100,1	5309,4	14605,2	6910,8	26825,4	33845,6
Węgorze	48,7	50,6	53,4	53,4					
Łososie	43,2	49,5	47,8	47,8					
Trocie	128,3	364,5	371,8	371,8					
Pstrągi tęczowe	0,2	1,2	0,2	0,2					
Stornie	9119,3	9652,7	11228,4	11228,4					
Gładzice	29,3	42,6	38,0	38,0					
Turboty	110,9	103,3	100,7	100,7					
Belony	24,1	12,4	23,1	23,1					
Dorsze	12179,9	12368,6	14876,8	12190,7	2686,1			2686,1	
Czarniaki	1477,4	1019,0	932,7		932,7			932,7	
Halibuty	1565,6	1193,9	963,3		963,3			963,3	
Śledzie	17031,5	22528,4	24747,2	24747,2					
Szproty	55422,1	84625,3	58842,6	58842,6					
Buławiki	4,6	0,3	3,7		3,7			3,7	
Karmazyny mentela	229,5	515,6	3,9		3,9			3,9	
Kryle	8393,3	8304,1	6910,8				6910,8	6910,8	
Makrele	1742,2	3576,7	1860,6	3,5		1857,1		1857,1	
Makrele kolas		920,6	318,7						318,7
Pelamidy		23,3	0,0						
Morszczuki		56,0	5,0			5,0		5,0	
Płocie	939,6	758,4	600,9	600,9					
Leszcze	566,2	843,1	590,5	590,5					
Okonie	737,3	690,9	837,6	837,6					
Sandacze	190,0	188,5	151,5	151,5					
Ciosy	18,4	24,1	26,4	26,4					
Krapie	26,4	36,2	71,5	71,5					
Sieje	12,1	19,3	21,6	21,6					
Mięsusy	12,1	8,7	7,6	7,6					
Węgorzyce	0,7	0,2	0,2	0,2					
Szczupaki	9,5	6,0	5,8	5,8					
Stynki	0,8	2,0	0,3	0,3					
Sardynele	620,9	6959,2	3618,3			3618,3		3618,3	
Sardele	611,6	3441,3	895,2			895,2		895,2	
Witlinki	13,8	141,5	88,6	88,6					
Pelamidy			16,4			16,4		16,4	
Dentex spp			22,5			22,5		22,5	
Dobijaki	0,4	0,5	1,5	1,5					
Sardynki	3012,1	6773,6	1635,3			1635,3		1635,3	
Ostroboki	11724,3	25391,4	6532,3			6532,3		6532,3	
Ostroboki chilijskie		20896,9	33218,7						33218,7
Plamiaki	54,9	316,8	705,2		705,2			705,2	
Zębacze	0,2	15,9	14,2		14,2			14,2	
Brama japońska		101,1	309,7			4,3		4,3	305,4
Inne	48,8	91,5	70,6	48,7	0,3	18,8		19,1	2,8

1/ Numery obszarów według klasyfikacji FAO i ICES

Źródło: MRiRW Departament Rybołówstwa

Połowowy ważniejszych gatunków ryb i organizmów morskich w 2010 r.

Połowowy ryb i innych organizmów morskich wg obszarów morskich w 2010 r.

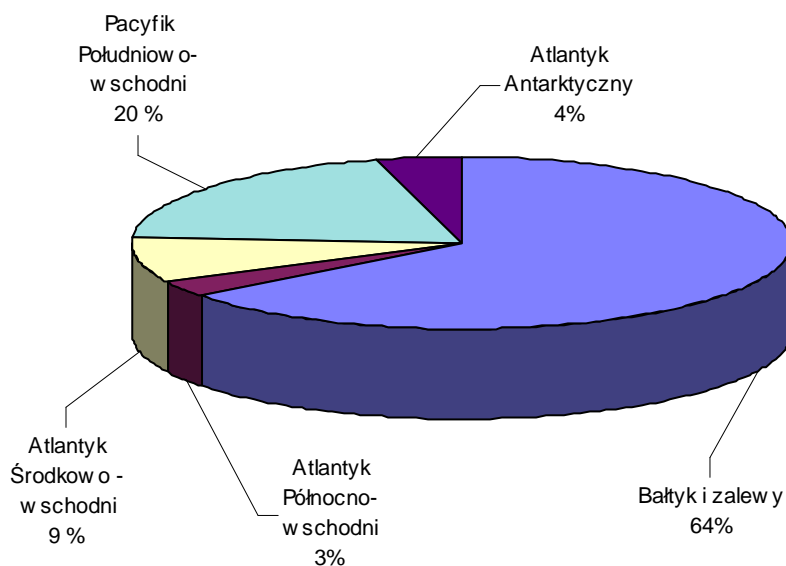

Tabela 8

**Połowy na Bałtyku według rejonów połowowych i gatunków z podziałem
na kutry i łodzie w 2010 r. (t)**

Wyszczególnienie	Ogółem	Razem		BAŁTYK					
				Zachodnie wybrzeże		Środkowe wybrzeże		Wschodnie wybrzeże	
		kutry	łodzie	kutry	łodzie	kutry	łodzie	kutry	łodzie
Dorsze	12 190,7	6 727,5	5 463,3	37,2	281,6	2 587,4	4 011,5	4 102,8	1 170,2
Śledzie	24 747,2	22 552,1	2 195,1	1 518,1	328,4	16 015,6	333,2	5 018,3	1 533,6
Szproty	58 842,6	58 809,3	33,3	111,3		15 022,5	33,3	43 675,5	
Łososie	47,8	29,7	18,0	0,2		6,5	5,5	23,1	12,6
Trocie wędrowne	371,8	259,8	112,0	0,3	7,0	65,6	42,0	193,9	63,0
Pstrągi tęczowe	0,2	0,1	0,1					0,1	0,1
Węgorze	53,4		53,4		31,6		2,9		18,9
Turboty	100,7	19,1	81,5	6,4	36,1	10,6	39,7	2,2	5,7
Stornie	11 228,4	4 163,4	7 065,0	339,0	1 494,1	3 061,0	4 604,1	763,4	966,8
Gładzice	38,0	7,5	30,4	1,2	5,2	6,3	24,7		0,6
Sandacze	151,5	0,8	150,6	0,8	47,9		22,1		80,7
Okonie	837,6	11,6	825,9	11,6	720,3		19,6		86,1
Płocie	600,9	0,1	600,7	0,1	494,9		10,7		95,1
Leszcze	590,5		590,5		454,9		24,2		111,4
Ciosy	26,4		26,4						26,4
Krapie	71,5		71,5		53,9				17,6
Sieje	21,6	0,9	20,8	0,9	18,3		2,2		0,3
Miętusy	7,6		7,6		5,6				2,0
Stynki	0,3		0,3						0,3
Karasie	16,2		16,2		1,4				14,8
Babkowate	0,6		0,6						0,6
Szczupaki	5,8		5,8		5,5				0,3
Liny	7,8		7,8		7,1				0,7
Węgorzyce	0,2		0,2						0,2
Belony	23,0		23,0		2,1		3,1		17,8
Bolenie	3,1		3,1		3,1				
Witlinki	88,6	88,6		88,2		0,5			
Inne	26,4	3,5	22,9		20,7	3,5	1,3		0,9
OGÓŁEM:	110 100,1	92 674,0	17 426,0	2 115,2	4 019,5	36 779,6	9 180,0	53 779,3	4 226,5

Tabela 9**Połowy łodziowe na zalewach według gatunków ryb
w 2010 r. (t)**

Wyszczególnienie	Ogółem	Zalew Szczeciński	Zalew Wiślany
Śledzie	1 456,5	33,3	1 423,3
Stornie	28,0	0,9	27,0
Węgorze	39,9	29,9	10,0
Sandacze	101,8	35,4	66,4
Okonie	630,8	549,8	81,0
Płocie	538,0	444,4	93,6
Leszcze	564,0	454,7	109,3
Miętusy	7,6	5,6	2,0
Szczupaki	5,6	5,5	0,1
Sieje	15,7	15,7	
Liny	7,8	7,1	0,7
Karasia	16,1	1,4	14,7
Ciosy	26,4		26,4
Stynki	0,3		0,3
Krapie	71,2	53,9	17,3
Karpie	0,6	0,6	
Sumy	3,1	3,1	
Jazgarze	1,1	1,1	
Bolenie	3,1	3,1	
Babkowate	0,6		0,6
Łososie	0,2		0,2
Trocie wędrowne	6,9	5,7	1,2
Inne	23,6	16,0	7,6
OGÓŁEM:	3 548,7	1 667,1	1 881,6

Tabela 10

Wielkość i struktura produkcji przetwórstwa rybnego według grup wyrobów w zakładach przetwórczych zatrudniających 50 i więcej osób w latach 2009-2010 (tony)^{a/}

Wyszczególnienie	2009	2010	Struktura (%)		Wskaźnik 2010/2009
			2009	2010	
1.Ryby mrożone	15 138	15 304	5,4	4,8	101,1
-ryby słodkowodne	260	2 029	0,1	0,6	780,4
-ryby morskie	8 571	6 896	3,1	2,1	80,5
-mięso z ryb morskich	6 307	6 379	2,2	2,0	101,1
2.Filety świeże	8 357	10 516	3,0	3,3	125,8
-z ryb słodkowodnych	.	.	-	-	-
-z ryb morskich	8 357	10 516	3,0	3,3	125,8
3.Filety mrożone	24 719	26 031	8,8	8,1	105,3
-z ryb słodkowodnych	.	.	-	-	-
-z ryb morskich	24 719	26 031	8,8	8,1	105,3
4.Ryby solone	14 172	19 579	5,0	6,1	138,2
- ryby	3 806	9 400	1,3	2,9	247,0
- filety	10 366	10 179	3,7	3,2	98,2
5.Ryby wędzone	67 064	84 819	23,8	26,4	126,5
- z łososi	39 877	45 193	14,2	14,1	113,3
- ze śledzi	798	782	0,3	0,2	98,0
- z pozostałych ryb	26 389	38 844	9,4	12,1	147,2
6.Konserwy i prezerwy	47 691 ^{b/}	58 034	16,9	18,0	121,7
7.Marynaty	58 195 ^{b/}	77 630	20,7	24,1	133,4
8.Pozostałe wyroby ^{c/}	46 162 ^{b/}	29 767	16,4	9,2	64,5
OGÓŁEM	281 498	321 680	100,0	100,0	114,3

a/ Wyroby konsumpcyjne.

b/ Szacunek.

c/ Wyroby kulinarne i garmażeryjne, sałatki, paprykarze, pasty i pasztety z ryb.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie materiałów GUS o produkcji podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących wynosiła 50 i więcej osób.

Rozmieszczenie zakładów przetwórstwa rybnego posiadających uprawnienia do handlu na rynku UE (stan na koniec 2010 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GIW.

Tabela 11

Import ryb i przetworów rybnych według grup towarowych i głównych gatunków w latach 2009-2010

Grupy towarowe	2009		2010 ^{a/}		2010/2009	
	tys. ton	mln. EUR	tys. ton	mln. EUR	tys. ton	mln. EUR
Ryby żywe	3,0	8,1	3,6	9,5	12%	17%
Ryby świeże	90,7	278,4	110,6	451,8	22%	62%
Ryby mrożone	81,9	129,4	85,8	144,6	5%	12%
Filety, mięso rybne	180,0	313,3	188,2	368,4	5%	18%
Ryby wędzone, solone, suszone	2,5	11,6	2,6	11,6	4%	0%
Ryby przetworzone i konserwowane	35,6	73,4	37,6	78,6	6%	7%
Owoce morza świeże i mrożone	6,0	16,9	6,6	20,2	10%	19%
Owoce morza przetworzone	1,5	6,6	2,1	9,5	40%	44%
Mączka, trawy, odpadki	18,7	15,2	21,0	16,9	12%	11%
Razem	419,8	852,9	458,1	1 111,2	9%	30%
Główne gatunki						
Śledzie	89,3	104,8	96,6	112,3	8%	7%
Łososie	88,6	313,3	106,1	518,4	20%	65%
Pangi	27,9	41,5	21,4	31,4	-23%	-24%
Makrele	33,7	37,1	36,7	40,3	9%	9%
Mintaje	35,1	61,5	32,2	55,1	-8%	-10%
Dorsze	27,6	54,2	31,4	57,5	14%	6%
Tuńczyki	8,7	22,3	11,9	28,5	37%	28%

a/ Dane nieostateczne.

Źródło: Rynek ryb – stan i perspektywy. Analizy rynkowe, nr 15. IERiGŻ, MIR, Warszawa, kwiecień 2011.

Tabela 12

Eksport ryb i przetworów rybnych według grup towarowych i głównych gatunków w latach 2009-2010

Grupy towarowe	2009		2010 ^{a/}		2010/2009	
	tys. ton	mln. EUR	tys. ton	mln. EUR	tys. ton	mln. EUR
Ryby żywe	1,1	3,9	0,8	2,9	-27%	-26%
Ryby świeże	51,7	10,2	29,9	8,6	-42%	-16%
Ryby mrożone	80,1	55,6	67,3	43,8	-16%	-21%
Filety, mięso rybne	49,5	207,7	54,1	279,8	9%	35%
Ryby wędzone, solone, suszone	31,5	292,1	36,4	390,3	16%	34%
Ryby przetworzone i konserwowane	90,7	245,9	93,8	271,8	3%	11%
Owoce morza świeże i mrożone	6,7	7,5	5,9	6,6	-12%	-12%
Owoce morza przetworzone	2,1	14,6	2,0	12,9	-5%	-12%
Mączka, trawy, odpadki	15,3	3,1	27,6	5,4	80%	74%
Razem	328,8	840,5	318,0	1 022,3	-3%	22%
Główne gatunki						
Dorsze	15,1	65,1	17,3	76,8	15%	18%
Śledzie	47,0	93,4	45,3	94,2	-4%	1%
Łososie	42,0	362,7	54,3	525,4	29%	45%
Szprotki	60,1	21,8	37,1	22,9	-38%	5%
Ostroboki	46,1	33,5	41,5	23,3	-10%	-30%
Sardynki, sardynele	15,7	9,1	8,3	6,6	-47%	-27%

a/ Dane nieostateczne.

Źródło: Rynek ryb – stan i perspektywy. Analizy rynkowe, nr 15. IERiGŻ, MIR, Warszawa, kwiecień 2011.

Tabela 13

**Przeciętna liczba zatrudnionych w gospodarce rybnej w latach
2009-2010 (tys. osób)**

Wyszczególnienie	2009	2010	Wskaźnik 2010/2009
Rybołówstwo morskie w tym: rybacy	2,5	2,4	96,0
Przetwórstwo ryb	18,8	19,3 ^{a/}	102,7
Handel	6,0	6,1 ^{a/}	101,7
O g ó ł e m	27,4	27,8 ^{a/}	101,5

^{a/} Dane nieostateczne.

Tabela 14

Przeciętna liczba zatrudnionych rybaków w latach 2009-2010

Wyszczególnienie	2009			2010		
	Sektor publiczny	Sektor prywatny ^{a/}	Razem	Sektor publiczny	Sektor prywatny ^{a/}	Razem
Rybołówstwo dalekomorskie	112	71	183	70	71	141
Rybołówstwo bałtyckie	51	2 291	2 342	47	2 218	2 265
O g ó ł e m	163	2 362	2 525	117	2 289	2 406

^{a/} Dane szacunkowe.